

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANCIJSKIM TRŽIŠTIMA

18.03.2024. – 22.03.2024.

ODJEL ZA BANKARSTVO, SLUŽBA FRONT OFFICE

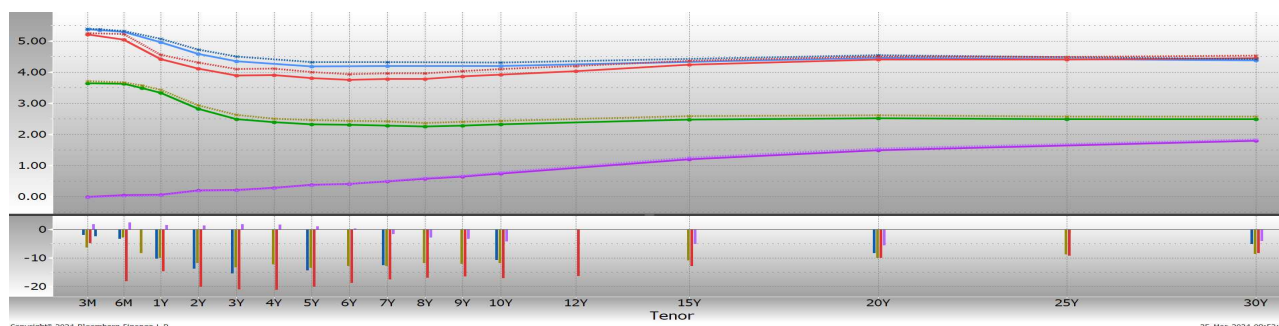

Sarajevo, 25. 03. 2024. godine**TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANCIJSKIM TRŽIŠTIMA**
18. 03. 2024. – 22. 03. 2024.**Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice**

Prinosi	Eurozona			SAD			Velika Britanija			Japan		
	15.3.24	-	22.3.24	15.3.24	-	22.3.24	15.3.24	-	22.3.24	15.3.24	-	22.3.24
2 godine	2,95	-	2,83	↘	4,73	-	4,59	↘	4,33	-	4,12	↘
5 godina	2,47	-	2,33	↘	4,33	-	4,18	↘	4,02	-	3,82	↘
10 godina	2,44	-	2,32	↘	4,31	-	4,20	↘	4,10	-	3,93	↘

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	15.3.24	-	22.3.24
3 mjeseca	3,743	-	3,672
6 mjeseci	3,666	-	3,638
1 godina	3,461	-	3,360

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zeleno), SAD (plavo), Velike Britanije (crveno) i Japana (ljubičasto) za razdoblja od 3 mjeseca do 30 godina na dane 22. 03. 2024. godine (pune linije) i 15. 03. 2024. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi obveznica eurozone su prošlog tjedna ponovno korigirani duž cijele krive, ali ovog puta na niže. Prinosi njemačkih obveznica su smanjeni između 11 i 14 baznih poena, a prinosi italijanskih obveznica između 5 i 7 baznih poena. Najveće promjene u prinosima obveznica uslijedile su u četvrtak i petak. **Proteklog četvrtka SNB (Švicarska narodna banka) je neočekivano donijela odluku da smanji referentnu kamatnu stopu za 25 baznih poena i tako postane prva veća centralna banka koja je počela ublažavati monetarnu politiku.**

Dužnosnici ECB, većinom, još uvijek ukazuju na lipanj kao najvjerojatniji datum prvog smanjenja kamatnih stopa ove institucije. Potpredsjednik ECB De Guindos je izjavio da ECB treba sačekati do lipnja za više informacija, uključujući evoluciju plaća, prije donošenja odluke o kamatnim stopama. Predsjednica Lagarde je izjavila da se ECB ne može obvezati na dodatno smanjenje troškova kreditiranja nakon vjerovatnog prvog smanjenja kamatnih stopa u lipnju, kao i da će biti ovisna o objavljenim podacima i nastaviti sa načelom “sastanak po sastanak“, te da se neće unaprijed obvezivati za put smanjenja kamatnih stopa. Član UV ECB Holzmann je izjavio da bi financijska tržišta trebala u obzir uzeti i rizik mogućnosti da ECB ne smanji kamatne stope, odnosno da se, u svakom slučaju, smanjenje neće desiti automatski. Dodao je kako postoji niz rizika koji se trenutačno ne mogu istražiti, djelomice jer neki od podataka još nisu dostupni.

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može jamčiti njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica razbljenja ili nemogućnosti razbljenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih temeljem njih.

Tablica 4: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno	Prethodno
			stanje	razdoblje
1.	Stopa inflacije – EZ (final.) VELJ	2,6%	2,6%	2,8%
2.	Stopa temeljne inflacije – EZ (final.) VELJ	3,1%	3,1%	3,3%
3.	Troškovi rada – EZ (G/G) IV. kvartal	-	3,4%	5,2%
4.	Trgovinska bilanca – EZ (u milijardama EUR) SIJ	-	28,1	14,3
5.	Output građevinskog sektora – EZ (G/G) SIJ	-	0,8%	2,8%
6.	PMI indeks prerađivačkog sektora – EZ (prelim.) OŽUJ	47,0	45,7	46,5
7.	PMI indeks prerađivačkog sektora – EZ (prelim.) OŽUJ	50,5	51,1	50,2
8.	PMI kompozitni indeks – EZ (prelim.) OŽUJ	49,7	49,9	49,2
9.	Bilans tekućeg računa – EZ (u milijardama EUR) SIJ	-	39,4	31,9
10.	Indeks povjerenja potrošača – EZ (prelim.) OŽUJ	-15,0	-14,9	-15,5
11.	ZEW indeks trenutnog povj. investitora – Njemačka OŽUJ	-82,0	-80,5	-81,7
12.	ZEW indeks očekivanog povj. investitora – Njemačka OŽUJ	20,5	31,7	19,9
13.	Ifo indeks očekivanog poslovnog povjerenja – Njemačka OŽUJ	84,7	87,5	84,4
14.	Proizvođačke cijene – Njemačka (G/G) VELJ	-3,8%	-4,1%	-4,4%
15.	Industrijska proizvodnja – Italija (G/G) SIJ	-	-3,4%	-1,5%
16.	Maloprodaja – Francuska (G/G) VELJ	-	-1,4%	-2,0%
17.	Stopa nezaposlenosti – Nizozemska VELJ	3,7%	3,7%	3,6%

SAD

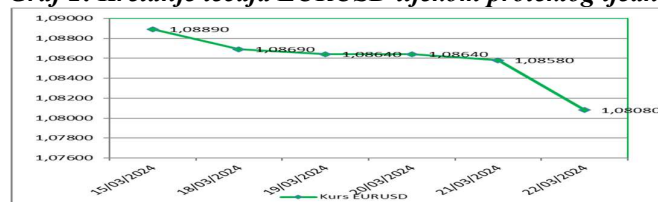
FOMC je na sjednici održanoj sredinom proteklog tjedna, sukladno očekivanjima, donio odluku da referentnu kamatnu stopu ostavi nepromijenjenom peti uzastopni sastanak. Ciljani raspon je zadržan na 5,25–5,50%. U objavljenim ekonomskim izgledima, Fed je zadržao očekivanja za tri smanjenja kamatnih stopa po 25 baznih poena do kraja godine, dok čeka potvrdu u pogledu smanjenja inflatornih pritisaka. Krajem prošle godine očekivana su četiri smanjenja u 2024. godini. Predsjednik Fed-a Jerome Powell je izjavio da će vjerojatno biti prikladno započeti sa smanjenjem kamatnih stopa ove godine, dodajući da bi FOMC mogao početi usporavati smanjenje kvantitativnih olakšica “relativno skoro“. Istakao je da je inflacija značajno smanjena, ali je i dalje previsoka. Izjavio je i da bi iznenadni porast nezaposlenosti mogao potaknuti Fed da smanji kamatne stope, te naglasio važnost uključivanja izravnih povratnih informacija od pojedinaca i pduzeća u kreiranje monetarne politike, pored tradicionalnih makroekonomskih podataka.

Tržišni sudionici očekuju da bi u lipnju Fed mogao početi sa smanjenjem kamatnih stopa. Prema prognozama analitičara sljedeći ciklus smanjenja kamatnih stopa neće biti agresivan poput prethodnih ciklusa, te bi stoga kamatne stope trebale ostati strukturno više u godinama koje dolaze. U novim kvartalnim projekcijama koje su objavili, kreatori monetarne politike Fed-a predviđaju da će se snažniji rast i inflacija iznad ciljane razine od 2% zadržati i u narednoj godini. Ekonomisti Goldman Sachs Group Inc. promijenili su prognoze kretanja monetarne politike Fed-a, te sada očekuju smanjenje referentne kamatne stope za 75 baznih poena ove godine umjesto ranije prognoziranih 100 baznih poena.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Vodeći indeks	VELJ	-0,1%	0,1%	-0,4%
2.	Prodaja postojećih kuća (M/M)	VELJ	-1,3%	9,5%	3,1%
3.	Broj zahtjeva za hipotekarne kredite	15. ožuj	-	-1,6%	7,1%
4.	PMI indeks prerađivačkog sektora P	OŽUJ	51,8	52,5	52,2
5.	PMI indeks uslužnog sektora P	OŽUJ	52,0	51,7	52,3
6.	Kompozitni indeks P	OŽUJ	52,2	52,2	52,5
7.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	16. ožuj	213.000	210.000	212.000
8.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih za pomoć	9. ožuj	1.820.000	1.807.000	1.803.000
9.	Indeks započetih kuća (M/M)	VELJ	8,2%	10,7%	-12,3%
10.	Indeks građevinskih dozvola (M/M)	VELJ	0,5%	1,9%	-0,3%

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna

USD je aprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURUSD zabilježio pad sa razine od 1,0889 na razinu od 1,0808.

VELIKA BRITANIJA

Fokus tržišta Velike Britanije je tijekom proteklog tjedna bio usmjeren na objavljivanje podataka o stopi inflacije, koja je zabilježila najnižu razinu od rujna 2021. godine, kao i na sastanak BoE održan u četvrtak. **Kreatori monetarne politike BoE su na sastanku odlučili zadržati postojeću monetarnu politiku i nepromijenjenu referentnu kamatnu stopu od 5,25%, peti put zaredom, navodeći da su "ohrabrujući znakovi" smanjenja inflacije.** Ova odluka se reflektirala i na pad prinosa obveznica Velike Britanije koji su zabilježili smanjenje duž cijele krive. Članovi Odbora su izglasali odluku sa 8:1, pri čemu su Catherine Mann i Jonathan Haskel odustali od prethodnog stava za povećanje kamatnih stopa, dok je sa druge strane Swati Dhingra nastavila da glasa za smanjenje kamatnih stopa za 25 baznih poena.

BoE je u priopćenju navela da će i nakon smanjenja kamatnih stopa monetarna politika ostati restriktivna. BoE očekuje da će se indeks potrošačkih cijena vratiti na ciljanu razinu u II. kvartalu, budući da se gornja granica cijena energije za domaćinstva ponovo smanjuje u travnju. Priopćeno je i da će nastaviti pratiti naznake upornih inflatornih pritisaka i otpornosti ekonomije u cjelini, uključujući uvjete na tržištu rada, rast plaća i inflaciju usluga. Guverner BoE Bailey je dodao da su posljednjih tjedana uočili dodatne ohrabrujuće znakove da se inflacija smanjuje. Bailey smatra da još nije sigurno da li će se stopa inflacije vratiti na ciljanu razinu od 2% i održati se na toj razini prije razmatranja smanjenja referentne kamatne stope, ali je priznao pozitivne pomake u tom pravcu. U odvojenoj izjavi, guverner BoE Bailey je izrazio optimizam u pogledu ekonomije Velike Britanije, navodeći mogućnost smanjenja kamatnih stopa. Dodao je da su dva člana Odbora odustala od povećanja kamatnih stopa, zbog smanjene inflacije, što signalizira na pozitivno kretanje. Bailey je naglasio fleksibilan pristup budućim prilagođavanjima kamatnih stopa, navodeći da je odsustvo upornih inflatornih pritisaka ključni čimbenik u donošenju odluka.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno	Prethodno
				stanje	razdoblje
1.	Stopa inflacije (G/G)	VELJ	3,5%	3,4%	4,0%
2.	Indeks maloprodajnih cijena (G/G)	VELJ	4,4%	4,5%	4,9%
3.	PMI indeks prerađivačkog sektora P	OŽUJ	47,8	49,9	47,5
4.	PMI indeks uslužnog sektora P	OŽUJ	53,8	53,4	53,8
5.	Kompozitni PMI indeks P	OŽUJ	53,1	52,9	53,0
6.	Indeks povjerenja potrošača	OŽUJ	-19	-21	-21
7.	Maloprodaja (G/G)	VELJ	-0,8%	-0,4%	0,5%

Tijekom proteklog tjedna GBP je deprecirala u odnosu na EUR, pa je tečaj EURGBP zabilježio rast sa razine od 0,8549 na razinu od 0,8577. GBP je deprecirala i u odnosu na USD, pa je tečaj GBPUSD zabilježio pad sa razine od 1,2736 na razinu od 1,2601.

JAPAN

Početkom proteklog tjedna je završen dvodnevni sastanak MPC BoJ, na kojem je donesena dugoočekivana odluka BoJ da prvi put nakon 17 godina povećava kamatne stope i da nakon 8 godina okonča politiku negativnih kamatnih stopa i drugih ostataka svoje nekonvencionalne politike. BoJ je okončala najagresivniji program monetarnih stimulansa u modernoj povijesti, ukinuvši posljednju negativnu kamatnu stopu na svijetu, čineći povijesni pomak od pokušaja da ekonomski rast poveže sa decenijskim masivnim monetarnim stimulansima. **BoJ je postavila novi raspon referentne kamatne stope između 0,0% i 0,1%.** Članovi Odbora su izglasali dugo očekivanu odluku sa 7:2. **BoJ je ukinula i program kontrole krive prinosa**, istodobno obećavajući da će nastaviti kupovati dugoročne državne obveznice sa uglavnom istim iznosom kao i u ranijem razdoblju. Okončala je i kupovinu fondova kojima se trguje na berzi. BoJ je priopćila da će plaćati kamatu od 0,1% na prekomjerne rezerve od 21. ožujka. Indikacija banke da će financijski uvjeti ostati prilagodljivi sugerira da potez BoJ nije početak agresivnog ciklusa pooštavanja kakvog smo vidjeli u SAD i Europi posljednjih godina. Činilo se da je taj stav razočarao tržišne sudionike koji očekuju agresivnije kamatne stope. Neposredan odgovor tržišta je pokazao da investitori traže konkretnije naznake da će kamatne stope nastaviti da rastu sa povratkom Japana na “konvencionalni stav“ monetarne politike.

Guverner Ueda je na konferenciji za novinare izjavio da su se vratili normalnoj monetarnoj politici koja je usmjerena na kratkoročne kamatne stope, kao što je situacija kod drugih centralnih banaka. Prema njegovom mišljenju odabrat će se odgovarajuću razinu kratkoročnih kamatnih stopa sukladno ekonomskim i cjenovnim očekivanjima. Također je naglasio da će postavke monetarne politike ostati prilagodljive jer još uvijek ima prostora da se u potpunosti postigne ciljana razina inflacije od 2%. Prema dosadašnjim reakcijama, dužnosnici Vlade i lideri poslovne industrije su dobro prihvatili odluku BoJ. Premijer Kishida je podržao održavanje povoljnog monetarnog okruženja, smatrajući ga odgovarajućim. Kishida je dodao da nije sudjelovao u razgovorima o valutnim pitanjima sa guvernerom Uedom, te je naglasio blisku suradnju između Vlade i BoJ.

Guverner BoJ Ueda je u petak najavio plan postupnog smanjenja kupovine obveznica, dopuštajući tržišnim silama da određuju dugoročne kamatne stope, signalizirajući pomak ka normalizaciji ultrastimulativne monetarne politike. Iako je BoJ odustala od kontrole krive prinosa obveznica, obvezala se da će za sada održati mjesečnu kupovinu obveznica na oko 6 milijardi JPY. Ministar financija Suzuki je ponovno upozorio na oštru deprecijaciju JPY, ali se uzdržao od komentara o potencijalnoj intervenciji na tržištu valuta.

Tablica 7: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno	Prethodno
			stanje	razdoblje
1.	Osnovne mašinske porudžbine (G/G) SIJ	-10,5%	-10,9%	-0,7%
2.	Industrijska proizvodnja (G/G) F SIJ	-	-1,5%	-1,1%
3.	Trgovinski bilans (u milijardama JPY) VELJ	-785,0	-379,4	-1.760,3
4.	Izvoz (G/G) VELJ	5,1%	7,8%	11,9%
5.	Uvoz (G/G) VELJ	0,5%	0,5%	-9,8%
6.	PMI indeks prerađivačkog sektora P OŽUJ	-	48,2	47,2
7.	PMI indeks uslužnog sektora P OŽUJ	-	54,9	52,9
8.	Kompozitni PMI indeks P OŽUJ	-	52,3	50,6
9.	Stopa inflacije (G/G) VELJ	2,9%	2,8%	2,2%

JPY je tijekom proteklog stjedna deprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURJPY zabilježio rast sa razine od 162,31 na razinu od 163,67. JPY je deprecirao i u odnosu na USD, te je tečaj USDJPY zabilježio rast sa razine 149,04 na razinu od 151,41.

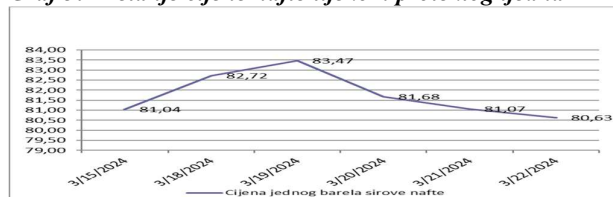
NAFTA I ZLATO

Cijena jednog barela sirove nafte na otvaranju tržišta u ponedjeljak je iznosila 81,04 USD (74,42 EUR).

Početkom tjedna cijena nafte je zabilježila rast na najviše razine od listopada prošle godine, dok je u drugoj polovini tjedna korigirana naniže. Rast cijene početkom tjedna je bio potaknut pojačanim napadima Ukrajine na rusku energetska infrastrukturu. Irak je priopćio da planira smanjiti izvoz sirove nafte kako bi nadoknadio prekoračenje svoje kvote OPEC+. Nastavak rasta cijene ovog energenta bio je ograničen mogućnošću povećanja izvoza nafte iz Rusije. Objavljeno je da Indija značajno povećava kupovinu američke sirove nafte jer se ruski energetski tijekovi smanjuju zbog sankcija. U srijedu je cijena nafte zabilježila smanjenje, uprkos podacima iz EIA koji pokazuju da su zalihe sirove nafte u SAD zabilježile neočekivani pad kako su rafinerijske operacije nastavile rasti. Zalihe sirove nafte su se smanjile za 2 milijuna barela na ukupno 445 milijuna barela u tjednu koji se završio 15. ožujka, što je u suprotnosti sa prognozama analitičara koji su očekivali blagi porast. Pod utjecajem vijesti i očekivanja vezanih za mogući prekid napada Izraela na Gazu, cijena nafte je zabilježila smanjenje. Sporazum bi mogao pomoći u ublažavanju zabrinutosti oko situacije u Gazi koja se širi regijom, te olakšati prolazak naftnih tankera kroz Crveno more. Međutim, Rusija i Kina su stavile veto na rezoluciju SAD kojom se poziva na hitan prekid vatre u ratu. U međuvremenu su jemenski Huti priopćili da kineski i ruski brodovi mogu ploviti kroz Crveno more i Adenski zaljev bez napada. S druge strane, pojedina izvješća sugeriraju da će sve indijske rafinerije prestati uvoziti rusku naftu koja se prevozi tankerima Sovcomflot zbog američkih sankcija, što će vjerojatno utjecati na to da se kupci iz Indije okrenu prema alternativnim tržištima.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 80,63 USD (74,60 EUR). Cijena nafte je smanjena u odnosu na prethodni tjedan za 0,51%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom proteklog tjedna

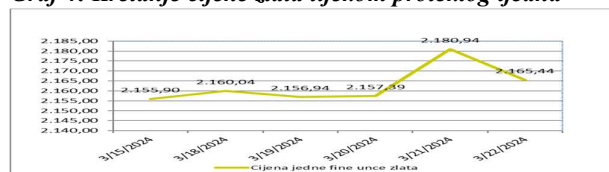

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.155,90 USD (1.979,89 EUR).

U prvoj polovini tjedna cijena ovog plemenitog metala se kretala u uskom rasponu, dok su krajem tjedna zabilježena volatilnija kretanja. Počekom tjedna cijena zlata je blago povećana, dok su tržišni sudionici bili u iščekivanju odluka sa sjednice FOMC-a. U utorak je cijena ovog plemenitog metala smanjena nakon što je BoJ izglasala ukidanje politike negativnih kamatnih stopa. Nakon sastanka FOMC-a, na kojem su zadržane prognoze vezane za tri smanjenja kamatnih stopa do kraja godine, cijena zlata je tijekom trgovanja u srijedu zabilježila nove rekordno visoke razine (iznad 2.200 USD po unci), ali je taj inicijalni rast usporen do kraja trgovanja. Prema mišljenju ekonomskih analitičara cijena zlata i dalje ima prostora za rast, nakon što su početkom ovog mjeseca zabilježene rekordno visoke vrijednosti ovog plemenitog metala, jer nekoliko centralnih banaka nastavlja da kupuje poluge u rekordnim količinama. U četvrtak je cijena zlata zabilježila rekordno visoku razinu, dok je tijekom trgovanja u petak korigirana naniže. Prema podacima Federalne carinske uprave Švicarske isporuke zlata iz te zemlje su u veljači smanjene na 157,6 tona sa siječanjskih 207 tona jer je prodaja u Kini i Hong Kongu smanjena. Ukupan izvoz zlata iz Švicarske je u veljači zabilježio smanjenje od 24%, dok je uvoz povećan za 11% u istom razdoblju. S druge strane, uvoz zlata u Kinu je od početka godine zabilježio rast usljed rasta potražnje tijekom praznika. Uvoz nemonetarnog zlata (koji nije u sastavu deviznih rezervi) u zemlju je porastao na 372,2 tone u prva dva mjeseca godine. To je za 53% više u odnosu na isti period godinu dana ranije i najviše za tu dvomjesečnu prazničnu sezonu otkako je Bloomberg počeo sa prikupljanjem podataka 2017. godine.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.165,44 USD (2.003,55 EUR). Cijena zlata je u proteklom tjednu zabilježila rast od 0,44% na tjednoj razini.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom proteklog tjedna

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može jamčiti njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica rabljenja ili nemogućnosti rabljenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih temeljem njih.